

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/41/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3115206728
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3115206728.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a sudcov Mgr. Ivana Kubínyho a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu K. proti žalovanému Z. o zaplatenie 7.769,97 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 03. novembra 2017, č. k. 34C/37/2015 - 48, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu výroku II. p o t v r d z u j e .

Rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu výroku III. z r u š u j e a vec v tomto rozsahu v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 3. novembra 2017 č. k. 34C/37/2015 - 48 súd prvej inštancie uložil výrokmi I. a III. žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 8.061,70 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 8.078,12 Eur od 06.03.2015 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť trovy konania vo výške 53 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením. Výrokom II. vo zvyšnej časti zamietol žalobu zaplatenie zmluvného úroku 11,9 % ročne zo sumy 7.794,68 Eur od 6.3.2015 do zaplatenia. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žaloba je dôvodná v časti uplatnenej žalovanej istiny, pretože bolo preukázané, že žalovanému bol žalobcom dňa 19.5.2014 poskytnutý úver v sume 8.000,-Eur, ktorý mal žalovaný splácať žalobcovi v splátkach po 114,72 Eur mesačne od 9.6.2014 do 7.5.2024, ale žalovaný ho napriek upomienkam riadne nesplácal. Preto žalobca využil svoje právo a rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru s tým, že celý dlh sa stal splatným dňa 5.3.2015. Ako vyplýva z výzvy na predčasné splatenie úveru, ku dňu zosplatenia celého úveru, t.j. k 5.3.2015 predstavoval celý dlh 8.146,41 Eur. Zo žaloby vyplynulo, že uvedená suma pozostávala z istiny poskytnutého úveru 7.794,68 Eur, úrokov do zosplatenia v sume 283,44 Eur, úrokov z omeškania do zosplatenia v sume 2,67 Eur, poplatkov za poistenie 5,62 Eur a poplatkov za upomienky 60,-Eur. Uvedené poplatky za upomienky si žalobca v žalobe neuplatnil. Ako vyplynulo zo žaloby, po zosplatení úveru do podania žaloby žalovaný uhradil len sumu 24,71 Eur. Keďže žalovaný svoj dlh riadne nesplatil, preto ho zaviazal na zaplatenie dlžnej sumy spolu vo výške 8.061,70 Eur, pozostávajúcej z istiny 7.769,97 Eur (ako rozdiel medzi v čase zosplatenia výšky dlžnej istiny 7.794,68 Eur a po zosplatení uhradenej sumy 24,71 Eur), úrokov do zosplatenia 283,44 Eur, úrokov z omeškania do zosplatenia 2,67 Eur a poplatku za poistenie 5,62 Eur. Na zaplatenie uvedenej dlžnej sumy ho súd zaviazal spolu s uplatneným zákonným úrokom z omeškania v zmysle § 517 ods.2 vo výške 5 % ročne zo sumy 8.078,12 Eur (istina 7.794,68 Eur + úrok 283,44 Eur) od 6.3.2015 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol ako nedôvodnú. Takto za nedôvodný považoval súd prvej inštancie uplatnený zmluvný úrok 11,9 % ročne z nezaplatennej istiny 7.794,68 Eur od 6.3.2015 do zaplatenia z dôvodu, že pri tomto

úverovom vzťahu má veriteľ nárok na dojednané zmluvné úroky len do doby splatnosti a nie až do prípadného neskoršieho zaplatenia, ako je tomu pri zákonných úrokoch z omeškania. Výkladom § 503 ods. 1, 2 a 3 Obch. zák. možno dospieť k záveru, že veriteľ má právo na zaplatenie úroku z istiny úveru, pričom zmluvné úroky sú viazané na trvanie zmluvného vzťahu a sú splatné spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Teda veriteľ má právo požadovať zmluvné úroky iba za obdobie trvania úverového vzťahu, teda do splatnosti úveru. Úrok predstavuje akoby odplatu za to, že veriteľ sa vzdal práva nakladať so svojimi finančnými prostriedkami a umožnil ich užívanie dlžníkom, ktorý úver postupne spláca v splátkach. Úrok je teda logicky viazaný na účel úverového vzťahu, teda zmluvné užívanie finančných prostriedkov dlžníkom. V prípade, že dlžník svoj dlh nevráti v čase splatnosti, po splatnosti nastupuje zákonná sankcia za omeškanie s plnením peňažného dlhu, ktorou sú úroky z omeškania. Tento istý princíp platí i pri vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, kedy sa úver stáva splatným ku dňu, ku ktorému využil veriteľ právo zosplatniť celý úver. Tým, že veriteľ využil právo zosplatniť celý úver, čím má právo sa okamžite súdne domáhať zaplatenia zostatku úveru a zabezpečiť si exekučný titul, odňal tým dlžníkovi možnosť naďalej zmluvne užívať finančné prostriedky z úveru. Tým veriteľ stratil nárok na ďalšie úroky z úveru po zosplatnení. V prípade, že dlžník zosplatnenú sumu z úveru nevráti v čase splatnosti (t.j. ku dňu, ku ktorému využil veriteľ právo zosplatniť celý úver), nastupuje zákonná sankcia za omeškanie s plnením peňažného dlhu, ktorou sú úroky z omeškania. Teda podľa názoru súdu má veriteľ po zosplatnení úveru právo žiadať úroky z omeškania, ale už nemá právo žiadať aj zmluvné úroky z úveru po jeho zosplatnení. Uvedený právny názor prevláda aj v rozhodovacej praxi ostatných súdov (napr. rozhodnutie KS v Prešove sp.zn. 6Co/190/2014, 6Co/42/2016, rozhodnutie KS v Banskej Bystrici sp.zn. 15Co/264/2016 zo dňa 29.9.2017 a pod., ktoré súdy zhodne konštatujú, že pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru veriteľovi vzniká nárok len na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru, pretože v takomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia, počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru a s protiprávnym stavom sa spájajú výhradne sankcie, ale s protiprávnym stavom sa nemôžu spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy). V danej veci sa celý úver stal vyhlásením mimoriadnej splatnosti splatným dňa 5.3.2015. Teda žalobca nemá nárok požadovať popri istine okrem zákonných úrokov z omeškania aj zmluvné úroky za obdobie po splatnosti až do zaplatenia. Preto súd žalobu v tejto časti žalovaného príslušenstva zamietol ako nedôvodnú. Vec právne posúdil podľa § 497, § 503 ods. 1, 2, 3, § 506 Obchodného zákonníka a § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b) a d) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov.

2. Proti tomuto rozsudku do zamietavého výroku v časti o zaplatenie zmluvných úrokov odo dňa zosplatnenia úveru do zaplatenia a do výroku o trovách konania podal žalobca včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok v napadnutom rozsahu tak, že vyhovie jeho žalobe v plnom rozsahu. Namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu. Uviedol, že z ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňazí, čo potvrdzuje § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku tohto nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Žalobca ďalej uviedol argumenty v prospech uvedeného názoru k súdnym rozhodnutiam, ktoré mali byť prvoinštančným súdom použité a to k rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove 6Co/190/2014. Odvolateľ namietal voči pomernému rozdeleniu náhrady trov konania, ktoré považuje za nesprávne vzhľadom na uznesenie NS SR sp. zn. 6Obo/243/2007, keď pri určení hodnoty sporu neprihliadal iba na istinu.. nemal prihliadať na úspech v časti príslušenstva a mal dospieť k záveru, že žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 100%.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd, ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z., (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. je potrebné podľa 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

5. Na základe preskúmania rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne skutkovo i právne posúdil. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými závermi, ako aj s právnym posúdením veci v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie a podľa § 387 ods. 2 C.s.p. na ne v plnom rozsahu poukazuje.

6. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Obo 143/1998, (judikát R 59/1998 publikovaný v periodiku Zo súdnej praxe č. 4/2000, str. 81-84), a na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. IV.ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.9.2012, ktoré sa zoberali obdobnou právnou vecou. V predmetnom uznesení sa Ústavný súd vypořiadal s rovnakými argumentmi (sťažovateľa), ako predniesol odvolateľ v tomto spore. Ústavný súd SR predmetným uznesením odmietol sťažnosť smerujúcu proti záverom všeobecných súdov, v zmysle ktorých má veriteľ nárok na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru iba „do dňa, kedy prehlásil úver za predčasne splatný s tým, že po tomto termíne žalobcovi nevzniká právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru, ale iba úroku z omeškania v súlade s ust. § 369 Obchodného zákonníka“. Tento výklad považoval ústavný súd za ústavne akceptovateľný.

7. K argumentu odvolateľa, že jeho výklad príslušných ustanovení Obchodného zákonníka podporuje ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, podľa ktorého spotrebiteľ má povinnosť uhradiť úrok len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia, odvolací súd uvádza, že predmetné ustanovenie zákona o spotrebiteľských úveroch (aj § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka) upravuje situáciu, keď dlžník svoj dlh riadne spláca a toto ustanovenie vymedzuje celkovú dĺžku obdobia, počas ktorého má dlžník povinnosť platiť úroky. Ide teda o stav v súlade s právom, stav oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Nevzťahuje sa však na protiprávny stav, situáciu, keď veriteľ považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatenie úveru), s ktorým stavom sa spájajú výhradne sankcie v podobe platenia úrokov z omeškania, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov. S týmto stavom sa nebudú spájať odplatné plnenia, akými sú úroky z úveru. Navyše ustanovenie § 16 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch rieši osobitnú situáciu, ak spotrebiteľ splatí úver pred dohodnutou lehotou splatnosti, teda nie prípad omeškania s platením peňažných prostriedkov, ako je tomu v danej veci.

8. Výklad odvolateľa vedúci k záveru o oprávnenosti úrokov zo spotrebiteľského úveru po mimoriadnom zosplatení je v rozpore so zásadou ochrany spotrebiteľa a výkladu v jeho prospech zakotvenou v § 52 ods. 2, § 53 ods. 1 a 5 a § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka.

9. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodneným právnym názorom súdu prvej inštancie, poukazujúc opätovne na vyššie citovanú štandardnú judikatúru v tejto oblasti.

10. Žalobcom uplatnené dôvody odvolania proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie potom nebolo možné považovať za opodstatnené, a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu vo výroku II. potvrdiť.

11. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

12. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, potvrdil napadnutý výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

13. Odvolateľ namietal voči pomernému rozdeleniu náhrady trov konania, ktoré považuje za nesprávne vzhľadom na uznesenie NS SR sp. zn. 6Obo/243/2007.

14. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.1 M Cdo 1/2004, v ktorom dovolací súd uviedol názor (skrátene), že, ak súd prizná žalobcovi žalovanú pohľadávku a neprizná mu uplatnené príslušenstvo, nemožno v odôvodnených prípadoch vylúčiť, že pri posudzovaní úspechu vo veci „príslušenstvo“ žalovanej pohľadávky bude predstavovať „čiasť úspechu“ podľa § 142 ods. 2 O. s. p. <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1339737-1339737&f=2>> (v súčasnosti § 255 ods. 2 CSP). Zároveň uviedol, že odôvodnenosť takýchto prípadov treba posudzovať nielen z pohľadu toho, čo je v predmete konania hlavné a čo sprevádzajúce, ale tiež pomerom priznanej žalovanej pohľadávky a nepriznaného „príslušenstva“ v čase rozhodovania.

15. Ďalej odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. januára 2011, sp. zn. 6Co 95/2010, podľa ktorého niet žiadny dôvod nezohľadniť na účely pomeru úspechu a neúspechu aj úroky z omeškania, ktoré pri ich kapitalizovaní dosahujú rozsah uplatnenej istiny, a teda je dôvodný záver o len čiastočnom úspechu žalobcu.

16. Ustanovenie § 255 ods. 1 a 2 C.s.p. stanovuje za základ pre priznanie trov konania „úspech vo veci“. Vecou pre účely zistenia úspechu možno rozumieť nielen istinu, ale aj príslušenstvo. Každý neúspech žalobcu ohľadne príslušenstva žalovanej sumy nemôže byť bez ďalšieho prehliadaný. Súd však nemôže v takýchto prípadoch postupovať mechanicky, ale musí vecne a v súlade s ustanovením § 255 CSP posúdiť všetky okolnosti významné pre posúdenie miery úspechu účastníka a v odôvodnení presvedčivo odôvodniť závery, ku ktorým v týchto súvislostiach dospel.

17. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v danej veci na účely výpočtu pomeru úspechu a neúspechu vo veci pri rozhodovaní o trovách konania kapitalizoval (vyčíslil) uplatnený a zamietnutý zmluvný úrok, no nekapitalizoval aj uplatnený a priznaný úrok z omeškania, ktorý má rovnaký charakter - charakter príslušenstva istiny ako úrok (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka). V rozhodnutí však tento svoj zrejme odlišný postup nevysvetlil.

18. Preto odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania a podľa § 391 ods. 1 CSP mu vec v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie posúdiť a opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania a svoje právne posúdenie riadne zdôvodniť v zmysle vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu, ktorými je viazaný (§ 391 ods. 2 CSP).

19. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 C.s.p. v spojení s § 255 ods.1 a § 251 C.s.p. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalovaný bol v odvolacom konaní vo veci samej úspešný, a preto mu v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Zo spisu však nevyplynuli žiadne odôvodnené a preukázané trovy žalovaného v zmysle § 251 ods. 1 C.s.p., preto odvolací súd rozhodol, že mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

20. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 :0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).